

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Uzp 419/2012
16.11.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Snežane Živković, predsednika veća, Olge Đuričić i Snežane Andrejević, članova veća, sa savetnikom suda Radojkom Marinković, kao zapisničarem, odlučujući po zahtevu S.p.c., koji je podnet preko punomoćnika M.M.N., advokata iz B., za preispitivanje sudske odluke - presude Upravnog suda III-9 U 8546/12 od 29.08.2012. godine, sa protivnom strankom Agencijom za restituciju Republike Srbije, Jedinicom za konfesionalnu restituciju, u predmetu vraćanja imovine crkvama i verskim zajednicama, u nejavnoj sednici veća održanoj dana 16.11.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

Zahtev se ODBIJA.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je tužba S.p.c., podneta protiv zaključka Agencije za restituciju Republike Srbije, Jedinice za konfesionalnu restituciju broj 46-00-00509/07-03 od 30.04.2012. godine za vraćanje zemljišta oduzetog po osnovu agrarne reforme, prethodno vlasništvo Zadužbine O.J. i supruge T.Z. i to katastarske parcele broj 41308 u površini od 89 ari i 08m², katastarske parcele broj 41310/3 u površini od 16 ari i 71m² i katastarske parcele broj 41311/3 sada upisane u zemljišnoj knjizi ZKUL broj 5916 KO Donji Grad u Subotici kao poljoprivredno zemljište - njiva u D.T. u privatnoj svojini suvlasnika A.J. i A.M. sa po ½ dela, jer nisu ispunjene zakonske pretpostavke za vođenje postupka. U zahtevu za preispitivanje pobijane presude, podnetom zbog povrede zakona i povrede pravila postupka, podnosilac, ponavljajući navode iz tužbe, ističe da je u upravnom postupku dokazao da je predmet zahteva u postupku restitucije imovina crkvene zadužbine koja je pre oduzimanja predata tužiocu na korišćenje i upravljanje u faktičkom smislu. Ukazuje da je prema članu 257. Ustava Srpske pravoslavne crkve propisano da su crkvene zadužbine i one koje nisu namenjene crkvenim potrebama i ciljevima, ali su poverene na upravu i rukovanje crkvenim vlastima, zavodima i ustanovama, što je i ovde slučaj. Ističe da nije sporno da imovina zadužbine nije, niti može biti imovina crkve, s obzirom da je članom 13. Zakona o zadužbinama i fondacijama, propisano da je imovina zadužbine uvek u vlasništvu zadužbine i da ona ne može biti predmet nasleđivanja. Ako bi imovina crkvenih zadužbina prestala da bude imovina tih zadužbina one bi izgubile svoj cilj i zakonsku ulogu postojanja. Međutim, crkva koja upravlja imovinom zadužbine i zadužbinom ima pravo na vraćanje oduzete imovine crkvenih zadužbina, jer je članom 1. Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama, propisano da je predmet restitucije i imovina crkvenih zadužbina. Pri tome se imovina zadužbine ne vraća crkvama u svojinu, već opet na upravljanje. Sa ovih razloga nalazi da nije potrebno dokazivati pravno sledbeništvo crkve sa zadužbinom, te da je oduzeta imovina crkvenih zadužbina predmet restitucije i na osnovu člana 70. Zakona o zadužbinama i fondacijama. Sa ovih i ostalih razloga iznetih u zahtevu, predlaže da Vrhovni kasacioni sud uvaži zahtev i ukine odnosno preinači pobijanu presudu.

Protivna stranka, Agencija za restituciju Republike Srbije - Jedinica za konfesionalnu restituciju u odgovoru na zahtev ostaje u svemu pri navodima iznetim u obrazloženju osporenog zaključka i odgovoru na tužbu datom u upravnom sporu koji je okončan pobijanom presudom. Smatra da je pobijana presuda u svemu pravilna i na zakonu zasnovana i predlaže da Vrhovni kasacioni sud odbije zahtev kao neosnovan.

Postupajući po podnetom zahtevu i ispitujući pobijanu presudu u granicama zahteva, u smislu člana 54. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. glasnik RS" 111/09), Vrhovni kasacioni sud je našao:

Zahtev je neosnovan.

Prema obrazloženju pobijane presude, pravilno je osporenim zaključkom odbačen zahtev tužioca jer nisu ispunjene zakonske pretpostavke za vođenje postupka. Ovo sa razloga što je u postupku koji je prethodio donošenju osporenog zaključka utvrđeno da imovina koja je predmet zahteva za restituciju nije predstavljala imovinu crkve odnosno verske zajednice, već zadužbine, a da Zadužbina O.J. i T.Z. ne predstavlja crkvenu zadužbinu, te da S.p.c.o.S. nije pravni sledbenik te zadužbine, već je bila beneficijar na delu zadužbinske imovine, a tužilac nije dostavio propise i važeća akta crkve koji se odnose na pitanja pravnog sledbeništva, odnosno da je S.p.c.o.S. pravni sledbenik predmetne zadužbine. Stoga i po nalaženju Upravnog suda nisu ispunjeni uslovi za primenu čl. 1,6.i 9.Zakona o vraćanju imovine crkvama i verskim zajednicama.

Ocenjujući zakonitost pobijane presude Vrhovni kasacioni sud nalazi da je ta presuda doneta bez povreda pravila postupka i uz pravilnu primenu materijalnog prava na utvrđeno činjenično stanje sadržano u osporenog zaključku. Pobijanom presudom ocenjena su sva pitanja i okolnosti koje su mogle biti od uticaja na zakonitost osporenog zaključka, a obrazloženje pobijane odluke sadrži jasne i određene razloge kojima se sud rukovodio pri oceni zakonitosti osporenog zaključka i u pogledu činjeničnog stanja i u primeni materijalnog prava, koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Vrhovni kasacioni sud je cenio navode zahteva da crkva koja upravlja imovinom zadužbine i zadužbinom ima pravo da joj se ta imovina vrati na upravljanje, jer je oduzeta imovina crkvenih zadužbina predmet restitucije na osnovu člana 1. Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama, kao i na osnovu člana 70. Zakona o zadužbinama i fondacijama, pa nalazi da ovi navodi nisu osnovani. Po nalaženju Vrhovnog kasacionog suda, način upravljanja imovinom zadužbine ne može promeniti nespornu činjenicu koja u konkretnom slučaju opredeljuje pravnu prirodu zadužbine, a to je da je zadužbina osnovana od strane fizičkog lica iz njegove imovine i da je u momentu oduzimanja imovina čije se vraćanje traži bila u vlasništvu ove zadužbine, a ne crkve ili verske zajednice u smislu čl. 1. i 6. Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama („Sl. glasnik RS“, broj 46/06), zbog čega ne može biti predmet restitucije po članu 9. ovog Zakona. Upravitelj zadužbine nije vlasnik zadužbinske imovine, te ne može polagati ni pravo na vraćanje imovine koja je oduzeta zadužbini. Stoga je Upravni sud zakonitost osporenog zaključka ocenio pravilnom primenom navedenih odredaba Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama, a pozivanje podnosioca zahteva na odredbu člana 70. Zakona o zadužbinama i fondacijama („Sl. glasnik RS“, broj 88/10 i 99/11), kojim je propisano da se zabranjuje otuđenje i opterećenje imovine koja je oduzeta zadužbinama u periodu od 1945. godine do donošenja zakona kojim se uređuje vraćanje oduzete imovine i naknade za oduzetu imovinu, po oceni ovog suda, nije od uticaja na drugačiju odluku u ovoj upravnoj stvari.

Nalazeći da ni ostali navodi zahteva ne mogu dovesti do drugačije ocene zakonitosti pobijane presude, koja je doneta bez povreda pravila postupka i uz pravilnu primenu materijalnog prava, Vrhovni kasacioni sud je na osnovu člana 55. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u dispozitivu ove presude.

PRESUĐENO U VRHOVNOM KASACIONOM SUDU

dana 16.11.2012. godine, Uzp 419/2012

Zapisničar,

Radojka Marinković,s.r.

Predsednik veća - sudija

Snežana Živković,s.r.

DNA:

1. podnosiocu zahteva preko punomoćnika sa nalogom za plaćanje sudske takse za presudu u iznosu od 980,00 dinara
2. Upravnom sudu uz povraćaj spisa
3. Agenciji za restituciju-Jedinici za konfesionalnu restituciju uz povraćaj dostavljenih spisa
4. pisarnici/arhivi suda

Radojka Marinković/an